

2. Фахрудин М. Всевышний Аллах. Что мы обязаны знать о нём? [Электронный ресурс] / М. Фахрудин. – Режим доступа: www.islam.ru/content/veroeshenie/43436. – Загл. с экрана.

3. Журавский А. В. Представление о человеке в Коране и Новом Завете [Электронный ресурс] / А. В. Журавский. – Режим доступа: <http://mission-center.com/islams/zhur.htm>. – Загл. с экрана.

4. Біблія Книга Священного Писання Старого та Нового Завіту. – Київ : Вид. Київ. патріархату УПЦ, 2004. – 1410 с.

5. Кальвин Ж. Наставление в христианской вере : в 3 т. / Ж. Кальвин. – М. : РГГУ, 1999. – Т. 2. – 321 с.

ХАРЧЕНКО Тетяна Степанівна,
провідний фахівець кафедри філософії НН ГМІ НАУ

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕХНОСФЕРИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Зміни, що відбулися у світі в результаті комп'ютеризації у другій половині ХХ – на початку ХХІ століть, виявилися такими глибокими і масштабними, що торкнулися серцевини соціального буття, способу життя людей. З розвитком глобального інформаційного суспільства, яке засноване на високих технологіях, важливим є не тільки розвиток науки, техніки й технологій, а й усвідомлення того, який вплив вони здійснюють та можуть здійснити в майбутньому на суспільну свідомість, трансформацію соціальних структур, соціальну реальність, мислення людини тощо. Означені зміни провокує науково-технічний розвиток, який все частіше визначають як інформаційно-технологічну революцію.

Якщо на ранніх стадіях свого становлення техносфера не мала структурної єдності, перебуваючи у вигляді локального осередку, яке прив'язувалось до людської спільноти, то, починаючи з ХХ ст., її вплив почав дуже швидко поширюватись, охоплюючи всю земну кулю. Розвиток техніки являє собою потужну силу, що формує історію людства, яка докорінно змінює характер суспільства (становлення цивілізації техногенного типу).

Інформаційне суспільство – це суспільство, де сфера послуг має пріоритетне значення стосовно промислового виробництва й аграрного сектора. Головними продуктами виробництва та споживання стають інформація і знання. В інформаційному

суспільстві пристосовується не певний товар до потреби людини, а, навпаки, – людина до вже створеного товару. Людина налаштована на потребу споживати все, що завгодно, коли задіяні всі можливі засоби інформації, що спонукають до цього споживання та обіцяють певні блага й комфорт.

Значної популярності в інформаційному суспільстві набули комп'ютерні технології, що використовуються в «ігровий» спосіб заради отримання естетичного задоволення. Технології відображають цінності соціуму, все більше орієнтуючись на виробництво естетичних благ. Наприклад, виробництво автомобілів, що відображають цінність приватної власності, підкреслює перевагу індивідуального транспорту над громадським, також існування статусної символіки тих же автомобілів – «порше», «ауді», «шкода» та ін. Отже, у людства формується нове завдання – пристосуватися до техногенного середовища, без якого стає все важче виживання суспільства. Технології спонукають до зростання зацікавленості в інформаційній праці, де адаптованість і постійне перенавчання стають нормою. Провідними стають спеціальності посередників, менеджерів, програмістів, креативних працівників мас – медіа і всіх, чия праця потребує створення й використання інформаційних технологій. Техніка інформаційних процесів на сучасному етапі – це результат втілення кібернетики та теорії інформації. Лазер, електроніка, нанотехнології, біохімія, гена інженерія, комп'ютерні мережі – усе це елементи сучасної техногенної цивілізації, в якій людина на кожному кроці залежить від техніки і занурена в техносферу.

Прогрес людства неможливий без нових технологій. У свою чергу, використання техніки тягне за собою можливі її збої, прорахунки в технології її виробництва і використання. До середини ХХ століття людина ще була неспроможною ініціювати великомасштабні аварії та катастрофи, які б викликали зміни у біосфері. Поява об'єктів ядерної енергетики, потужних хімічних підприємств та висока концентрація їх у певних регіонах зумовили руйнування екосистеми. Класичними прикладами є трагедія у Чорнобилі (Україна), вибухи космічних кораблів «Колумбія» та «Челленджер» (США), Бхопалі (Індія) та ін. Техногенні катастрофи з'явилися відразу після того, як людина почала винаходити нові технології. Аналогічні події – неминуча платня за технологічний прогрес. Створена руками і розумом людини техніка ніби й була покликана максимально задовольнити її потреби у комфорті та

безпеці, але загалом не виправдала сподівань суспільства. Біосфера у багатьох регіонах планети активно замінювалася техносферою. Досвід останніх років показав, що обов'язково виникає нова концепція Природи, що рано чи пізно породжує принципово нову техніку та технологію. Як наслідок, техніка набуває все більшої самостійності, тому що людина передає їй нові і нові свої функції. Це приводить до того, що техніка антропологізується, а людина, навпаки, «технізується». Здійснюється інверсія та стає неможливим передбачити наслідки перестановки місць у системі «людина – техніка».

Та життя в техногенному середовищі доводить не тільки можливість зміни тіла людини, а й можливість змінювати її душу. Існує й небезпека руйнування в людині особистості в процесі перетворення її на масовий безликий елемент сучасного техногенного суспільства, а людської свідомості – на елемент віртуального світу. Людина звикає не аналізувати інформацію, а просто її споживати. Прикладом цього є фрагментарна «кліпова» свідомість, за допомогою якої людині простіше глянути в телевизор чи монітор, фіксуючи миттєву подію, не замислюючись про сутність цієї події. Відбувається спостереження замість осмислення. Стосовно впливу технологічного процесу слушно висловлюється В. Вельш у праці «Наш постмодерний модерн» (Київ, 2004): «Він наступає на все суспільство. Під його егідою вірш і звинувачення, повідомлення і гімн, аналіз і розповідь стають однаковими – такими, якими їх трактують: як прості інформаційні форми. Обмін інформацією – потужний, не потребує роздумів, такий, що економить час...». Як наслідок, лише окремі свідомі індивіди розуміють наявність кризи, а більшість не налаштована жертвувати зручностями та задоволенням потреб заради майбутніх благ. Проблема полягає в тому, що є загроза непередбачених трансформацій у результаті намагання людства технічно відрегулювати біологічну систему.

На нашу думку, на початку третього тисячоліття, на етапі інформаційної ери повинна бути винайдена і задіяна життєздатна стратегія виживання людства з позиції екологічно розумних інженерно – технічних рішень в усіх сферах діяльності. Це може означати формування нового типу мислення в розвитку цивілізації. Прийнятною має бути визнана така інформаційно – технічна діяльність людини, яка гармонізує відносини суспільства з природою, техносфери і біосфери в локальному й глобальному вимірах.